

De stem van vrouwen

special Seminarium

De enige plekken in Amsterdam die Rebecca Osiro kende en waarheen ze de weg wist, waren de VU en de Singelkerk. Contact met haar familie thuis had de Keniaanse niet veel. Daardoor vond ze de rust om aan haar promotieonderzoek te werken.

Van september tot december 2015 woonde Rebecca Osiro in Nederland, om onder begeleiding van professor Fernando Enns te werken aan haar onderzoek over Kadhi-rechtbanken. Dat zijn islamitische tribunaal die in Kenia bestaan naast de gewone gerechten en door moslims kunnen worden aangewend voor familiale geschillen. Christelijke leiders en groepen in het land roepen al jaren dat ze bang zijn dat deze rechtbanken teveel macht krijgen in bepaalde delen van het land, dat ze bijvoorbeeld de wettelijke positie van vrouwen ondermijnen.

Rebecca: 'Deze rechtbanken vind je vooral langs de kust. Ze zijn daar erg belangrijk en waardevol voor de moslimgemeenschap. Ik kijk in een specifieke stad naar wat ze voor vrouwen betekenen. In feite zet ik het collectieve belang tegenover het individuele belang.'

Met haar onderzoek hoopt Rebecca uit te kunnen leggen hoe waardevol de Kadhi-rechtbanken wel of niet zijn volgens de vrouwen zelf. 'Het is belangrijk dat die vrouwelijke stem zelf gehoord wordt.' Ze had hiertoe al vele interviews afgenomen en was mee geweest naar rechtbanken. Maar ze raakte een deel van het onderzoek kwijt toen ze in 2010 samen met haar familie haar huis moest verlaten vanwege het geweld tijdens de verkiezingen.

Maar wat moet je in Nederland op de VU, als je een onderzoek doet dat specifiek over Kenia gaat en daar opnieuw interviews voor moet afnemen? 'Ik ben al een paar jaar met dit onderwerp bezig. Maar er was altijd iets waardoor ik er niet goed voor ging zitten. De kennis over het onderwerp heb ik wel en gelukkig is nog een laptop met veel documenten

gered. Met de hulp van Fernando Enns heb ik het wetenschappelijk raamwerk kunnen formuleren. Als ik terugkom in Kenia heb ik veel meer fundament en daar kan ik met mijn research op voortborduren.'

De eentonigheid van het bijna dagelijks op de VU zitten had Rebecca nodig. 'In een leeg kamertje zat ik hier te lezen en te schrijven. Ik kende alleen de weg naar de ADS en Singelkerk, dus wat kon ik verder doen? Af en toe een rondje op de gang lopen en wat te eten halen. Zelfs contact opnemen met mijn familie ging soms moeilijk door een slechte internet- en telefoonverbinding. Me zorgen maken over het thuisfront had dus weinig zin. De situatie dwong me te focussen, en of ik nu wilde of niet: dat gaf ruimte.' <<

tekst Jan Willem Stenvers
foto Jon Carlson

Rebecca Osiro (57) is theologe en de eerste vrouw die predikant werd in de doopsgezinde kerk in Kenia. Afgelopen zomer is ze op het Wereldcongres verkozen tot vice-voorzitter van de Mennonite World Conference.

Nieuw perspectief

In september is de masterspecialisatie *Peace, Trauma and Religion* aan de Vrije Universiteit van start gegaan, een initiatief van prof. Fernando Enns. Daan Savert en Marie-José van Os volgen de master.

Achtergrond en motivatie

Van Os: 'Ik studeerde Midden-Oostenstudies in Leiden. Juist met deze achtergrond leek het mij interessant om te kijken naar de rol van religies in conflicten. Sociale en religieuze kwesties heb ik altijd heel boeiend gevonden. Verder is het voor mij als christen interessant hoe die minderheid zich beweegt binnen het Midden-Oosten.'

Savert: 'Ik ben in 2010 begonnen met de studie theologie aan de VU. Eerst wist ik niet wat ik ermee wilde doen, maar tijdens de studie ging ik steeds meer nadenken over het thema geweld. Via theologen als Stanley Hauerwas en John Howard Yoder ben ik op het pad van het anabaptisme terecht gekomen. Deze master zag ik op Facebook via een flyer voorbijkomen. Ik dacht: ik heb er nu zoveel over gelezen en over nagedacht – dat is iets voor mij.'

De master tot nu toe

Van Os: 'Het was boeiend om tijdens de eerste periode onze interesses uit te wisselen met de andere studenten. We hielden een presentatie voor elkaar, waardoor we niet alleen over elkaar leerden, maar ook over een bepaald onderwerp. Een van de studenten weet bijvoorbeeld veel over ISIS. We zijn heel vrij om onze persoonlijke achtergrond mee te nemen.

En de colleges zijn actueel: ieder college begint met een krantenbericht, of we sturen zelf iets rond wat relevant is voor ons onderzoek.'

Savert: 'De thematiek 'trauma' was voor ons nieuw. Je kunt er niet omheen: om tot verzoening te komen moet je eerst de trauma's van mensen serieus nemen. Tijdens de studie mochten we 'trauma-survivors' (overlevenden) interviewen. Daardoor werden we ons ervan bewust hoeveel mensen – ook in de eigen omgeving – te maken hebben met een trauma. Niet alleen slachtoffers, ook daders. En wat gebeurt er met onszelf als we de beelden uit de wereld zien?'

Stage en afsluitend onderzoek

Savert: 'Ik wil onderzoeken hoe het thema 'geweldloosheid' overgebracht kan worden aan jonge christenen uit de rechterflank van de kerk. Dan denk ik aan de Navigators, een christelijke wereld waar het thema geweldloosheid niet veel ter sprake komt. Ik kom met dit onderwerp omdat ik waarschijnlijk stage ga doen bij Christian Peacemaker Teams. Hun achterban is een andere dan de christelijke achtergrond waar ik vandaan kom. Ik vind het interessant om te kijken hoe ik kan overbrengen wat ik zelf in de theologie ontdek.'

tekst & foto's Hester Wouda

Van Os: 'Er is een kans dat ik stage mag lopen bij de Midden-Oosten afdeling van Buitenlandse Zaken, binnen een cluster over Syrië, Irak en ISIS. Het lijkt me erg interessant om te zien hoe vanuit de politiek wordt gereageerd op de situatie in het Midden-Oosten. Verder gaan we als masterstudenten naar een seminar aan het doopsgezind seminarium in Bogotá, Colombia, over het vredes- en verzoeningsproces daar. We zijn benieuwd hoe dat onze gedachten gaat bepalen en veranderen.'

Na de studie

Van Os: 'Ik zie mezelf wel werken bij een niet-gouvernementele organisatie die zich bezighoudt met vredesopbouw in het Midden-Oosten. Het lijkt me mooi om bij een organisatie zoals PAX te werken.'

Savert: 'Het zou kunnen dat ik de onderzoeks-master ga doen, of dat ik een jaar bij de kerngroep van de leefgemeenschap waar ik woon ga, om na te denken. Die groep is onderdeel van de Catholic Worker Movement. We zijn onder meer actief in het organiseren van waken bij vreemdelingendetentie en demonstraties tegen kernwapens. In ieder geval wil ik graag schrijven en spreken.'

Het belang van de master

Van Os: 'Door deze master word ik geprikkeld om niet zomaar blind te volgen wat er in de media en vanuit de overheid gezegd wordt. Het lijkt zo vanzelfsprekend: er is geweld en landen reageren met bombardementen. Wie ben ik om te zeggen: dat is niet goed? Je wordt geprikkeld om na te denken over andere – humanere – oplossingen.'

Savert: 'Als het even kan wil ik onderdeel zijn van een beweging van hoop. Het is ook een zoektocht voor mij, maar ik merk dat ik op mijn plek zit

en dat dit is wat ik moet doen. De visie die me grijpt is dat er meer moet zijn dan vluchten of vechten.' <<

Contact & informatie

Het Doopsgezind Seminarium werkt voor haar opleidingen samen met de Faculteit der Godgeleerdheid van de Vrije Universiteit in Amsterdam (VU). Op **vrijdag 18 maart** organiseert het Doopsgezind Seminarium een Open Huis aan de VU in Amsterdam, bedoeld om belangstellenden kennis te laten maken met het diverse onderzoek dat aan de VU wordt verricht. Daarnaast

worden er in april en mei diverse Open Colleges gehouden, aansluitend bij de Pelgrimage van Gerechtigheid en Vrede (een initiatief van de Wereldraad van Kerken).

Studeren aan het seminarium, aanmelden voor de Open Dag of Open Colleges, vragen of meer informatie over opleidingen en andere activiteiten? Neem contact op met het secretariaat: 020 623 09 14 | seminarium@ads.nl of kijk op www.seminarium.doopsgezind.nl

Ruimer blikveld

Waarom investeert het seminarium zoveel in internationale samenwerking?

tekst Kalle Brüsewitz

Kees Blokland
68, voorzitter College van Curatoren

‘We intensiveren de internationalisering, omdat we meer studenten de mogelijkheden willen bieden die een doopsgezind seminarium heeft. We vinden dat we daar een

verantwoordelijkheid in hebben. Qua samenwerking kwamen we uit bij Hamburg, vanwege prof. Fernando Enns, en omdat de band met Hamburg er al heel lang is. De verwantschap tussen Nederlandse doopsgezinden en die in Noord-Duitsland is internationaal gezien het grootst – Amsterdam en Hamburg zijn allebei Hanze-steden. Hoewel Duitsland geen eigen seminarie heeft, zijn we in eerste instantie niet van plan er daar een op te zetten. We zetten Amsterdam in de markt als studentenstad, maar bieden in Hamburg ‘minors’ en symposia aan. Dat moet zorgen voor meer studenten en vooral voor een grotere verspreiding en verdieping van het doopsgezind gedachtegoed. Ook versterkt het de wereldbroederschap en de uitwisseling van kennis en mogelijkheden. De nieuwe samenwerking komt voort uit een omslag in het denken de laatste jaren. We zijn geen concurrenten, maar kunnen elkaar versterken. Die omslag is misschien wel de grootste winst.’

Maaïke de Jong
36, student en jongerenwerker

‘Tijdens mijn studie ben ik betrokken geweest bij internationale studentenweekends, zowel in Zwitserland en Duitsland als in Nederland. Door buiten je eigen landsgrenzen te

kijken leer je van de rijkdom van andere culturen en ervaringen, ook geloofservaringen. Binnen de wereldwijde broederschap bestaan zoveel verschillende schake-

ringen aan doopsgezind-zijn, dat internationalisering verbindend kan werken. Wij zijn als doopsgezinden in het kleine Nederland niet alleen, maar onderdeel van een groter geheel. Dat is heel waardevol en maakt je eigen belevingswereld groter.

Ik heb ervaren dat de context waarin je leeft, de betekenis van je geloofsbeleving en de inhoud van het onderwijs enorm beïnvloedt. Omdat er voor mij in Nederland niets wezenlijks op het spel staat, blijft het vaak wat vlak: mijn ervaring van rechtvaardigheid en vrede wordt niet op de proef gesteld of aangetast. Echt kunnen doorvoelen wat het betekent om in een situatie te leven waarin rechtvaardigheid en vrede niet gegeven zijn, is een heel ander verhaal. Daarom is contact met de internationale gemeenschap voor mij essentieel.’

Andrés Pacheco
28, oud-student en student-assistent

‘Toen ik in Nederland woonde heb ik me altijd hard gemaakt voor een intensieve samenwerking tussen de seminaries van Colombia en Nederland.

Het voelt dan ook als een

soort droom die uitkomt dat we met een aantal studenten uit Nederland op studiereis naar Colombia gaan. Het zijn toch mijn twee ‘huizen’ die samenkomen, twee realiteiten. Ik heb altijd geprobeerd te laten zien wat het betekent om vredeskerk te zijn in een land waar het leven zo hard is als Colombia. In een realiteit van geweld en armoede is vrede pas echt een waardevol begrip. De studie *Peace, Trauma and Religion* krijgt extra inhoud door ons in die realiteit onder te dompelen. De studenten gaan seminars volgen en plaatsen bezoeken waar het geweld en bouwen aan vrede aan de orde van de dag zijn.

Eén van de grootste winsten van internationalisering is het leren van andere mensen en landen. Niet alleen vanwege het uitwisselen van theologische ideeën met mensen met een andere achtergrond, maar het versterkt ook de broederschap, vriendschap, verwantschap – hoe je het maar wilt noemen. We zijn een grote gemeenschap met allemaal kwaliteiten en talenten. Die kunnen we het allerbeste delen.’ <<